

De IJmelbeek

Als Aarlese heemkundekring ontvangen we periodiek het blad Gemerts Heem. Het is een prachtig verzorgd blad met veel interessante artikelen (ook voor Aarlesen!). Zeker als een dergelijk artikel grensoverschrijdend gedrag vertoont. Want sinds de strijd om de Snelle loop zijn wij in Aarle op ons qui vive! Zo ook bij het lezen van diverse artikelen waarin de IJmelbeek de revue passeert. Want uiteindelijk vormt de IJmelbeek van oudsher de grens tussen Grotel en het Aarles Broek, langs de Biezen, geflankeerd door een landweer.

Ik was wat verbaasd over de betekenis die in een van die artikelen aan de naam IJmelbeek wordt toegekend.¹ Daar wordt deze naam gerelateerd aan de emelt, de larve van de langpootmug. Ik ben bepaald geen complotdenker, maar wel gevoelig voor dingen die in mijn ogen niet correct zijn. Toen ik in Gemerts Heem las dat 'ijmel' een synoniem zou zijn van 'emelt', moest ik daar op

reageren. Dat kon toch niet waar zijn! Emelten leven in grasland, zoals in gazons – die overigens best een beetje vochtig mogen zijn – maar zeker niet in het water!

Na enig speurwerk in mijn bronmateriaal kwam ik er achter dat 'ijmel' mogelijk een oud-Keltisch woord is voor 'grens'. Om dit zeker te weten ondernam ook ik een grensoverschrijdende actie. Want toevallig woont een kennis van mij – Lawrence Priestly – in Wales en daar gebruiken ze nog regelmatig van dit soort oud-Keltische woorden. Dus nam ik contact met hem op.. Per email schreef hij mij – samengevat – het volgende: "Dear Henk. Nice to hear from you. We are fine thank you. I have found a Welsh word, that may be connected to IJmel-beek in Aarle-Rixtel. The Welsh word Ymyl, (pronounced in English ermil), means border, edge, side, margin or rim, an old Celtic word. This could mean your stream is the 'border stream'? Hope this helps. Kind regards, Lawrence"

Vertaald naar het Nederlands betekent 'Ymyl': 'grens', 'kant', 'zijkant', 'marge' of 'rand'. En dat

De Biezen met de IJmelbeek

De IJmelbeek met daarlangs de landweer in de Biezen

kan kloppen, want de IJmelbeek markeert ter plaatse onmiskenbaar de grens tussen Bakel en Aarle-Rixtel.

Het zou heel goed kunnen dat het woord 'IJmel' rond het begin van onze jaartelling hier in onze streken ook in zwang was! De meeste –van oorsprong– Keltische woorden zijn inmiddels uit onze

taal verdwenen of ze zijn verbasterd, zoals de plantennaam Hondsdraf wat een verbastering is van 'Gondrave', wat 'eterrank' betekent (het sap van deze plant helpt tegen kleine ontstekingen en huidirritaties, zoals de prik van een brandnetel). Wie wil, kan met mij een keer een rondje 'de Biezen' doen en met eigen ogen onze IJmelbeek aanschouwen.

Noot:

1. Jacques van der Velden, Ymelbeke, waar de naam vandaan komt, Gemerts Heem 2020, nr. 3.